

1956 Miskolcon

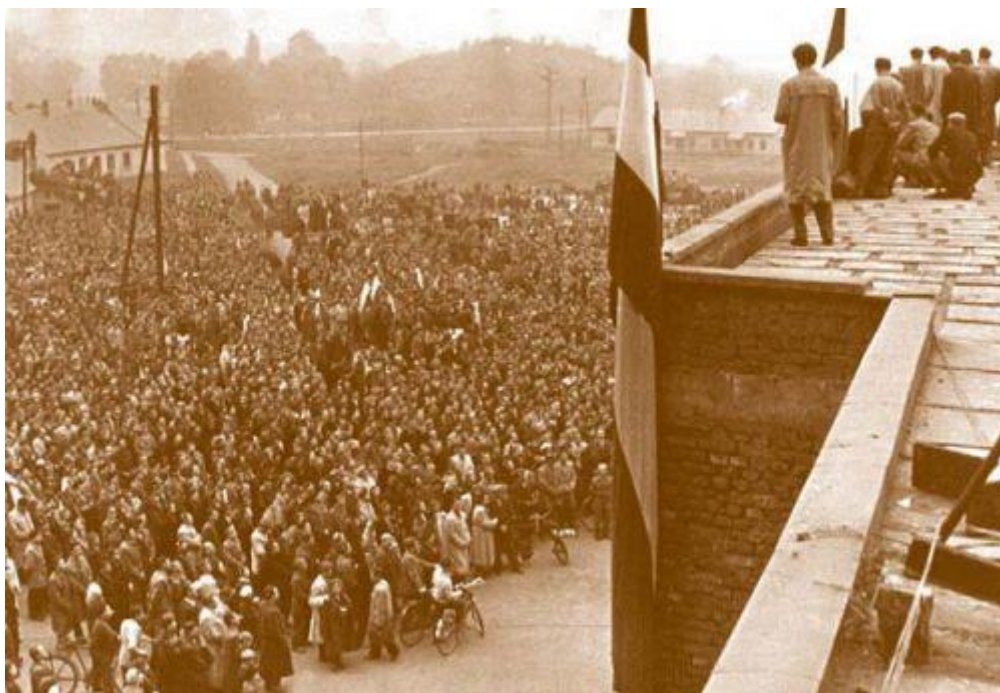
Az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeiben annak idején Miskolc is komoly szerepet játszott. Október 25-én a miskolci munkások demonstrációval kívánták nyomatékosítani a követeléseiket. Először a Nehézszerszám-gépgyár dolgozói indultak meg, majd csatlakoztak hozzájuk a DIMÁVAG és a Lenin Kohászati Művek munkásai is.

Eredetileg a város központjában lévő Búza tér lett volna a tömeg úti célja, a szervezők azonban el akarták kerülni az összetűzést a közelben székelő ÁVH-val. Fekete Simon diákszemélyi elnök és a városi pártbizottság között lefolytatott tárgyalás eredményeképpen, a tömeget az Egyetemvárosba irányították, ennek érdekében motoros egyetemistákat indítottak a felvonulók elé.

Útközben nagy számban csatlakoztak a tüntetőkhez a város lakosai, végül már hatalmas, 35-40 ezres tömeg hömpölygött az utcákon. A lakások ablakaiban is megjelentek a nemzetiszínű zászlók, és a sokaságban is rengeteg háromszínű lobogó tűnt fel.

Az Egyetemvárosban már szervezeten fogadták az odaérkező tömeget. A nagyelődő tetejéről Dornbach Gyula köszöntötte az egybegyűlteket, majd ismertették a forradalmi követeléseket. A debreceni egyetemisták pontjait a városból érkező Galánffy Lajos, a miskolci Zenekonzervatórium igazgatója ismertette, majd hozzáfűzte ehhez a konzervatórium követeléseit is. A miskolci diákszemélyiség 11 pontos felhívását Rácz Károly hallgató, a DIMÁVAG 12 pontos kiáltványát Papp Miklós anyagbeszerző, üzemi munkástanács tag olvasta fel. A felszólalók között volt Zombori Sándor alezredes, aki a honvédség, és Urbancsok Mihály, aki a megyei pártbizottság egyetértéséről biztosította a tömeget.

Mind az egyetemi, mind az ugyanaznap délután, a Petőfi téren megrendezett nagygyűlésen rendkívüli hatást gyakorolt az emberekre Nagy Attila, a népszerű, fiatal miskolci színész, aki mindkét helyszínen a elszavalta a Himnuszt és a Nemzeti dalt.

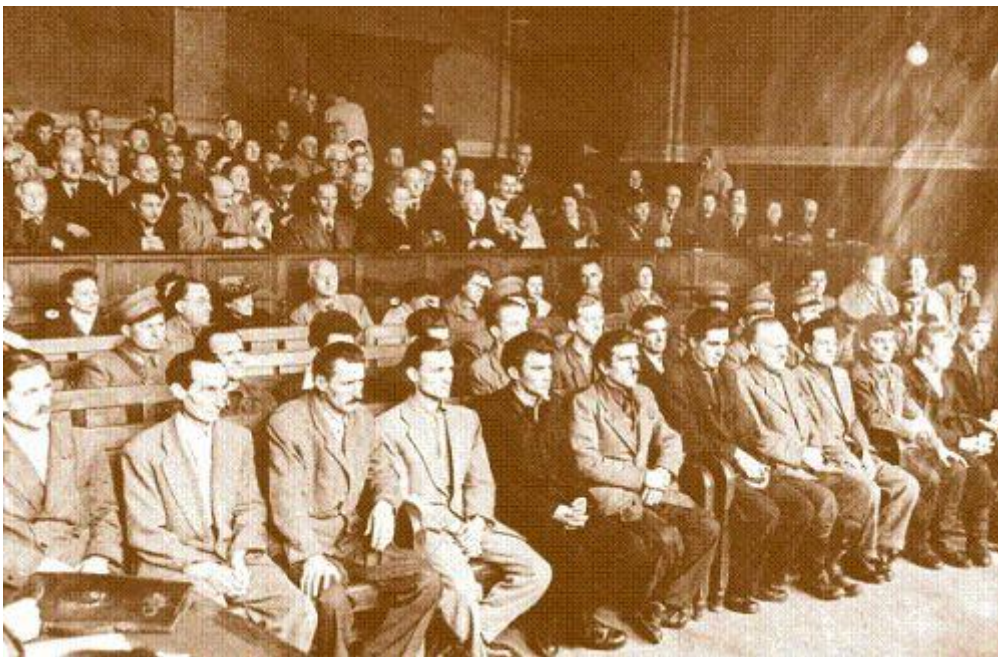
Nagy Attila fontos szerepet játszott a rend helyreállításában az október 26-i sortüzet és lincseléseket követő zűrzavarban is, amikor az események hatására a megyei munkástanácsban alig néhányan maradtak. Nagy Attila ekkor Papp Miklóssal együtt látott hozzá a rend helyreállításához, akit még október 24-én választottak be az üzemi, majd másnap a megyei munkástanácsba. Megegyezésük értelmében Papp a megyei, Nagy Attila pedig a városi ügyeket intézte.

A beözönlő szovjet csapatoknak november 4-én, hajnali négy órától érdemi ellenállás nélkül sikerült megszállniuk Miskolcot. Fokozatosan szállták meg a várost, utoljára – reggel fél hét tájban – a laktanyákat. A 2. üteg elfoglalásakor eddig ismeretlen okból tüzet nyitottak, és megsebesítettek egy magyar honvédet. Az üteg lefegyverzett katonáit és tisztjeit néhány órán keresztül fogva tartották, majd szabadon engedték. A lefoglalt gyalogsági fegyvereket a Pingyomra szállították, a magyar katonák többsége szétszéledt.

A megszállás során tűzharcra került sor az Egyetemvárosban. Az I. sz. diákszállónál felállított őr, Benyőcs Ferenc hallgató a sötétben mozgó alakokat látott, és mivel nem reagáltak a felszólítására, figyelmeztetésképpen a levegőbe lőtt egyet. Mint kiderült, a mozgó alakok szovjet katonák voltak, akik azonnal viszonzták a tüzet. Az egyetemi őrség néhány további tagja erre szintén tüzet nyitott, majd a puskaropogásra felébredő hallgatók egy része is. A harcban két egyetemista, Kölber Gábor és Kiss Gábor vesztette életét.

A miskolci eseményekkel kapcsolatban két tömegper indítottak el. Az első, 21 vádlottat felsorakoztató perben első fokon 14, másodfokon 7 embert ítétek halálra. Balázs Gézát, G. Tóth Lászlót, Szász Zoltánt, Komjáti Ferencet, Sikó Dezsőt és Nagy Zoltánt 1957. július 20-án, Lengyel Lászlót 1957. szeptember 5-én végezték ki, Budapesten. Az eljárás során a nyomozó szervek számos törvénytörtést követtek el. A második per során – amelyet Szarka József és társai ellen folytattak – halálbüntetés kiszabására nem került sor, a vádlottak közül többeket felmentettek, a többieket 2 évtől életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélték.